

BDDK Başkanı Tefik BİLGİN'in Açış Konuşması

“İnternet Bankacılığı Üzerinden Dolandırıcılık ve Elektronik ortamda Banka ve Müşterilerine Yönelik Saldırı Girişimleri” Paneli

Bilindiği gibi bilgi teknolojileri bankacılıkta, gerek ana bankacılık faaliyetlerinin ifasında gerekse alternatif dağıtım kanallarının tesisinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

Yapılan araştırmalar dünyada finans sektörünün bilgi teknolojileri ürünlerinin en büyük müşterisi olduğunu göstermektedir.

Türkiye'deki durum da bundan farklı değildir. Hatta alternatif dağıtım kanallarının tesisinde bilgi teknolojilerinden yararlanmada oluşturulan çözümlerin bir bölümünün dünyada ilk olması ve ürün çeşitliliği, bankalarımızın bu konuda ne kadar istekli olduğunu göstermektedir.

Tüm bunlara karşın konuya ilişkin hukuksal alt yapının ve düzenlemelerin istenen düzeyde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu duruma ilişkin tartışmalar sıklıkla kamuoyunda yer almakta, çözümler talep edilmektedir. Zaman zaman, özellikle İnternet Bankacılığı hizmeti nedeniyle sorun yaşayan müşteriler mağdur olduklarını ve zarara uğradıklarını, mevcut mevzuatın kendilerini korumada yetersiz kaldığını, bankaları gerekli önlemleri alma konusunda zorlamadığını ifade etmektedirler. Ancak, son dönemde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir davada banka aleyhine karar vermesi bu seyri değiştirmiş, bankaların da bu gibi sorunlarda hüküm giyen taraf olabileceği görülmüştür. Bu dava sonucunun emsal gösterilmek suretiyle diğer davalarda da müşteri lehine karar alınabileceği yönünde fikirler belirmiştir.

Diğer yandan, yapılan araştırmalarda ülkelerin bir bölümünün bu tür konuları ve sorunları mevcut mevzuatları çerçevesinde değerlendirerek sonuçlandırmayı uygun gördükleri, bir bölümünün ise

konuya özel yeni düzenlemeler yapma yoluna gittikleri tespit edilmiştir.

İnternet bankacılığı, bir alternatif dağıtım kanalı olarak bankalarımızca yaygın olarak sunulan bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu alanda da teknolojinin gelişip kullanıma alınması sonrasında düzenlemelerin yapılmasından kaynaklanan ve yukarıda kısaca söz edilen sıkıntılar yaşanmaktadır. İlgili teknolojilerin güvenli bir şekilde kullanılmasına yönelik teknikler üzerinde de yoğun çalışmalar tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de yapılıyor olmakla birlikte henüz etkin ve pratik kullanım alt yapısının oluştuğunu söylemek mümkün değildir. Böyle olması, bu tekniklerin hukuksal düzenlemelerde yer almasını da güçleştirmektedir.

Mağdur kim ve hangi taraf olursa olsun bir hukuk devletinde esasın mağduriyetleri önleyici sorumlulukları ilgili taraflara yüklenmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması, buna rağmen yaşanacak sıkıntılar durumunda adil kararların verilmesine olanak tanıyacak kanunların hazırlanması olduğu bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle Kurumumuz bünyesinde de çalışmalar sürdürülmektedir.

Bankalarca bilgi sistemlerini yönetme konusunda uyulması gereken ilkeleri ortaya koyacak tebliğ ile internet bankacılığı hizmetlerinin sunulmasında dikkate alınması gereken hususları tanımlayan tebliğ tamamlanmak üzeredir.

Benzer şekilde Türkiye Bankalar Birliği de konuya ilişkin sağlıklı bir zeminin tesisi için kapsamlı çalışmalar içerisine girmiş, bunun sonuçlarını ilgili taraflarla paylaşmış, ayrıca, birlikte hareketi temine imkân tanıyacak böyle bir organizasyona ön ayak olmuştur. Bu açıdan, Türkiye Bankalar Birliği'nce yapılan tüm bu çalışmaları takdir etmemek mümkün değildir.

Ancak, şu gerçekleri de gözden kaçırmamak gerekir; Teknoloji son derece hızlı bir şekilde gelişmektedir. Bu hızlı gelişim pek çok olanağı getirmekle birlikte, yönetilmesi zor bir süreci de beraberinde taşımaktadır. Bu zorluk, hem teknolojiden yararlanma gayretinde olan bankalar için hem de düzenleyici otorite olarak Kurumumuz için

geçerlidir. Bankalar, hızlı değişimi takip etmek, rekabetçi ortamda geri kalmamak, stratejilerini yeni duruma göre ayarlamak, ama aynı zamanda da yeni teknolojinin getirdiği riskleri çok iyi şekilde ortaya koymak, bu riskleri yönetecek önlemleri almak zorundadırlar. Sürecin dinamikliği bu çalışmaların çoğu durumda çok dar zaman aralıklarında gerçekleştirilmesini gerekli kılmakta ve bazen maalesef bazılarının atlanmasına sebep olmaktadır. Kurumumuz açısından bakıldığında ise, sürekli değişen bir alanda düzenleme yapmanın getirdiği zorluklar olduğunu, bir yandan bankaların yukarıda kısaca bahsedilen riskleri yönetme konusunda gerekli önlemleri almalarını temin ederken bir yandan da teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanmalarını engellemeyecek, belli kalıplar içerisine hapsetmeyecek bir yaklaşımın kullanılmasının pek çok açıdan dikkatli davranılmasını gerekli kıldığını söylemek mümkündür. Kurumumuz yaptığı düzenlemeler ile bankalarımızın, teknolojinin sunduğu imkânlardan en geniş şekilde faydalanmasını mümkün kılmaya gayret ederken diğer yandan da olası risklerin en etkin şekilde yönetildiğinden emin olmayı hedeflemektedir.

Ayrıca, her ne kadar genellikle bilgi sistemlerinde yaşanması olası aksaklıkların operasyonel risk kapsamında değerlendirilmesi yaklaşımı yaygın olsa da bilgi sistemleri, kullanım şekli itibariyle artık neredeyse bankanın her türlü faaliyetinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu haliyle, bankaların operasyonel risk ile birlikte itibar riski, yasal risk, likidite riski, faiz oranı riski, piyasa riski ve kredi riski gibi diğer risk kategorileri için de bu risklerin ortaya çıkış şekil ve şiddeti üzerinde önemli etkileri olabilmektedir. Bu da bankaların konuya bu açıdan yaklaşmalarını gerekli kılmaktadır.

Yapılan incelemeler mevcut durum itibariyle İnternet Bankacılığı kanalında yaşanan sıkıntıların önemli oranda elektronik ortamdan gerçekleştirilen işlemler için yeterli bir “kullanıcı/müşteri tanıma” ve elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilen işlemler için “inkâr edememe”yi sağlayacak tekniklerin kullanılmamasından kaynaklandığını göstermektedir. Bu konuda faydalanılabilecek en doğru çözüm olan e-İmza ise henüz zorunlu tutulmaya imkân tanıyacak kullanım pratiğine ve yaygınlığına maalesef ulaşamamıştır. Ancak bu durum, bu konularda ileri konumda olduğu düşünölen

lkeler için de geçerli olup, e-mzanın bankacılık işlemlerinde Őart koŗulmasına temkinli yaklaŗıldıđı, yaptığımız incelemelerde gördüğümüz bir diğer husustur.

Tüm bu gerçeklerden hareketle konunun önemli olduğu, üzerinde önemle durulması gerektiği görülmektedir. alıŗmaların mümkün olduğunca, uygulamalarda taraf olacak ve sürece katkıda bulunabilecek yetkin paydaŗlarla yürütülmesinin bir zaruret olduğunu, en doğru ve uygulanabilir çözümün ancak böyle ortaya çıkarılabileceğini, bu nedenle de bu panelin son derece yerinde olduğunu dŗnyor, akıllardaki mevcut soru iŗaretlerinin en azından bir bölümüne cevap bulunabilecek, gelecekte yapılacak alıŗmaların planlanacağı, faydalı bir etkinlik olmasını temenni ediyorum.